

OTWARTE ZABYTKI DLA SENIORÓW

Twórz z nami obywatelski katalog zabytków!

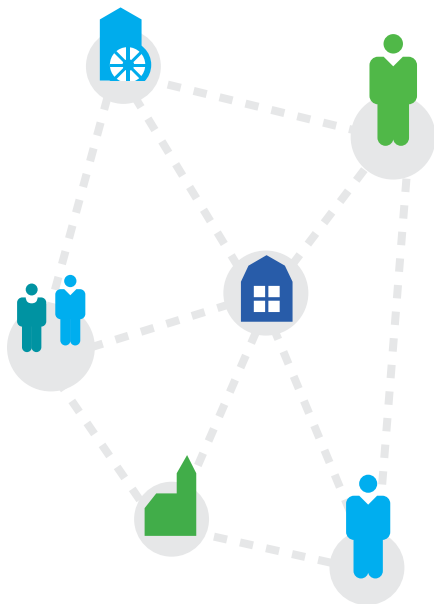
O PROJEKCIE

Celem projektu „Otwarte Zabytki” realizowanego przez Centrum Cyfrowe Projekt: Polska jest ciągle tworzenie i rozwijanie w Internecie katalogu – bazy wiedzy o zabytkach, zarówno na terenie naszego kraju, jak i o budynkach związanych z jego historią i kulturą poza granicami. Katalog ten znajduje się pod adresem: www.otwartzabytki.pl.

Umożliwia on nie tylko otwarty dla wszystkich dostęp do podstawowych informacji o zabytkach, ale pozwala także bliżej je poznawać, ułatwia planowanie wycieczek i spacerów edukacyjnych, gdyż każdy zabytek zlokalizowany jest na mapie. Serwis Otwarte Zabytki daje także możliwość monitorowania stanu poszczególnych obiektów poprzez zgłaszanie alarmu, kiedy dzieje się z nimi coś złego.

Do tworzenia i rozwijania serwisu może przyłączyć się każdy, bez względu na poziom umiejętności technicznych. Wystarczy tylko zapoznać się z serwisem i postępować zgodnie z instrukcjami, jakie kolejno wyświetlają się na ekranie.

Pomysł na rozwijanie katalogu wykorzystany w projekcie „Otwarte Zabytki” opiera się na znanej w świecie idei „crowdsourcingu”, gdzie podzieloną na mikro zadania pracę zleca się dużej grupie rozproszonych internautów. „Crowdsourcing” nie doczekał się jeszcze odpowiedniego tłumaczenia na język polski. Metaforycznie jest opisywany jako „praca w roju” lub „cyfrowe pospolite ruszenie”.

W wypadku naszego katalogu zabytków „crowdsourcing” polega na dodawaniu przez internautów danych – informacji, oryginalnych i ciekawych historii, zdjęć zabytków, których nie ma jeszcze w bazie oraz na sprawdzaniu informacji wniesionych przez inne osoby. Praca ta wykonywana jest dla wspólnego dobra wszystkich użytkowników Internetu. Na podobnej zasadzie działa na przykład największa internetowa encyklopedia - Wikipedia.

Obywatelski katalog zabytków jest także dobrem wspólnym. Bazujemy na Rejestrze Zabytków udostępnionym nam przez Narodowy Instytut Dziedzictwa, gdyż chcemy wiedzę o ciekawych miejscach w naszym kraju wynosić poza mury instytucji. Katalog przybrał formę przyjaznego dla użytkownika w każdym wieku portalu internetowego, do którego każdy może dodać coś od siebie. Zapraszamy, zajrzyjcie na otwartzabytki.pl i przyłączcie się do naszej wspólnej akcji!

OTWARTE ZABYTKI DLA SENIORÓW

Twórz z nami obywatelski katalog zabytków!

TO NAPRAWDĘ PROSTE
WYSTARCZY POŚWIĘCIĆ PARĘ CHWIL
WEJŚĆ NA OTWARTEZABYTKI.PL
I DAĆ SIĘ POPROWADZIĆ

1.

WYBRAĆ DOWOLNY ZABYTEK SPOŚRÓD 70 TYS.
OBIEKTÓW Z BAZY LUB DODAC WŁASNY

2.

ZNALEŹĆ W SIECI LUB INNYM ŹRÓDLE
BRAKUJĄCE INFORMACJE O NIM
(MOŻE TO BYĆ NAZWA, ADRES, WAŻNE DATY,
ZDJĘCIE, KRÓTKI OPIS LUB ANEGDOTA)

3.

WPISAĆ ZNALEZIONE INFORMACJE
W WYGODNYM FORMULARZU

4.

OZNACZYĆ OBIEKT NA MAPIE
(PRZECIĄGNĄĆ ZNACZNIK W ODPOWIEDNIE MIEJSCE)

5.

ZATWIERDZIĆ

WYDAJE SIĘ, ŻE 75 TYSIĘCY ZABYTKÓW
TO BARDZO DUŻO. ALE UROK SPOŁECZNEGO CZYNU
CYFROWEGO POLEGA NA TYM, ŻE WYSTARCZY, ŻE KAŻDY
ZAJMIE SIĘ JEDNYM LUB KILKOMA OBIEKTAMI I BAZA MOŻE STAĆ SIĘ KOMPLETNA
I DOSTĘPNA DLA WSZYSTKICH BEZ OGRANICZEŃ JUŻ NIEBAWEM :)

ZAPRASZAMY DO AKCJI!
ZESPÓŁ CENTRUM CYFROWEGO PROJEKT: POLSKA

CC BY-SA

ZAJĘCIA Z WYKORZYSTANIEM KOMPUTERÓW

niezbędny dostęp do Internetu, 120 minut

Przebieg zajęć:

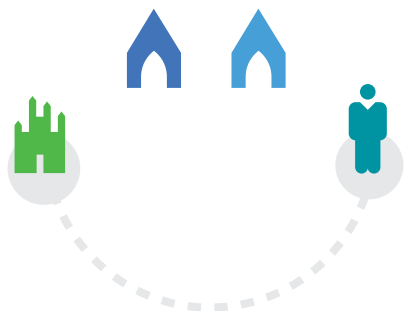
1. Krótka prezentacja projektu oraz serwisu otwartzabytki.pl

W ramach projektu Otwarte Zabytki rozwijamy wspólnie internetowy katalog - bazę wiedzy o zabytkach bogatą w opisy, daty i fotografie. Katalog może edytować i przeglądać każdy, kto wejdzie na stronę www.otwartzabytki.pl.

Portal bazuje na danych z Rejestru Zabytków Narodowego Instytutu Dziedzictwa. Pragniemy zgromadzić informacje o wszystkich zabytkach i ułatwić obywatelom dostęp do wiedzy o nich. Oprócz wartości społecznej i edukacyjnej portal ma także wymiar praktyczny – służy tworzeniu tras tematycznych oraz alarmowaniu o stanie zaniedbanych obiektów.

Przykładowy profil zabytku można zobaczyć klikając [tutaj](#).

Pomysł na rozwijanie katalogu „Otwartych Zabytków” opiera się na znanej w świecie idei „crowdsourcingu” (tzw. cyfrowym czynie społecznym), gdzie podzieloną na mikro zadania pracę zleca się dużej grupie rozproszonych osób. W wypadku katalogu zabytków „crowdsourcing” polega na dodawaniu przez internautów informacji o konkretnych obiektach, oraz na sprawdzaniu poprawności informacji wniesionych przez inne osoby. Praca ta wykonywana jest dla wspólnej korzyści wszystkich internautów, na zasadzie podobnej do Wikipedii.

• 2. Inspiracje dla seniorów:

- Za pomocą serwisu Otwarte Zabytki można dzielić się własną wiedzą i ją pogłębiać.
- Z katalogu mogą korzystać wszyscy, za darmo i bez ograniczeń. Dotyczy to również młodzieży szkolnej, do której adresujemy szereg działań.
- Otwarte Zabytki mają też zastosowanie praktyczne, można je wykorzystać m.in. do wirtualnego oraz realnego zwiedzania Polski, tworzenia tras/spacerowników przeznaczonych dla piechurów, rowerzystów i turystów przemieszczających się samochodem.

• 3. Jak można się włączyć:

- Po pierwsze** można sprawdzić, czy podstawowe informacje o dowolnym, wybranym zabytku są poprawne. Dane, które zamieściliśmy w „metryczce” pochodzą z bazy Narodowego Instytutu Dziedzictwa i bywają błędne lub niekompletne.
- Po drugie** można dodawać do profili zabytków ciekawe informacje i zdjęcia, które zachęcą turystów do ich odwiedzenia.
- Po trzecie** można dodać do katalogu nowy obiekt, który wydaje nam się cenny i zasługujący na ochronę.
- Po czwarte** korzystając ze specjalnej opcji „Alert”, można nas poinformować o tym, że któryś z zabytków jest w złym stanie i wymaga opieki.

● 4. Skąd czerpać wiedzę i materiały do uzupełnienia profilu wybranego zabytku?

Wolne licencje i domena publiczna – co to znaczy, że Otwarte Zabytki są otwarte

Publikując w serwisie Otwarte Zabytki, zwracamy uwagę na legalność treści. Korzystając z materiałów z Sieci, wybieramy tylko te, które wolno nam udostępnić na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach (CC BY-SA). W tradycyjnym modelu praw autorskich, który wyraża maksymalnie wszystkie prawa zastrzeżone, wykorzystanie cudzego utworu prawie zawsze wiąże się z koniecznością uzyskania zgody autora. Ten proces bywa uciążliwy i zniechęcający, podczas gdy wielu autorów chętnie dzieli się swoją twórczością. Właśnie dlatego korzystamy z utworów (zdjęć, tekstów) publikowanych na licencjach Creative Commons, których autorzy dzielą się z nami prawami do ich swobodnego wykorzystania.

Jak wyszukać zasoby na licencjach CC?

Materiały opublikowane na wolnych licencjach łatwo znaleźć w Sieci. Wystarczy wejść na stronę <http://search.creativecommons.org/>, wpisać pożądane hasło w wyszukiwarce i zaznaczyć czy planujemy dany utwór modyfikować i udostępniać komercyjnie. Wyszukiwarka Creative Commons pomaga przeszukiwać największe repozytoria otwartych treści, m.in. Wikipedię, YouTube czy Flickr (repozytorium zdjęć). Materiały dostępne na licencjach CC potrafi rozpoznawać również Google. Wymaga to skorzystania z opcji zaawansowanego wyszukiwania.

Przystępny przegląd otwartych zasobów można znaleźć w publikacji Koalicji Otwartej Edukacji „Przewodnik po otwartych zasobach”, a także na stronie www.otwartezasoby.pl.

Jak skorzystać z utworu na licencji CC?

Wyobraźmy sobie, że przygotowujecie na blog artykuł o Szlaku Orlich Gniazd i potrzebne Wam jest zdjęcie zamku w Pieskowej Skale. Chcecie zagwarantować sobie maksimum swobód wykorzystania zarówno zdjęcia, jak i całego materiału, który publikujecie, dlatego wybieracie zdjęcie będące na licencji CC BY lub CC BY-SA. Zapewne wyszukiwarka Creative Commons podsunie Wam jedną z fotografii z serwisu Flickr, którą możecie ściągnąć na swój komputer i zamieścić na blogu.

Co dalej?

Przestrzegając zasad licencji, w widocznym miejscu na stronie internetowej musicie podać nazwisko lub pseudonim autora, źródło, z którego pochodzi utwór oraz rodzaj licencji, na której zostało udostępnione.

Na przykład: fot. Flickr, sledzik1984, CC BY

Nie zawsze wygodnie jest umieszczać opis z informacją bezpośrednio przy wykorzystywanym utworze. Nie ma problemu, abyście dodali spis wykorzystanych materiałów, np. na końcu publikacji czy na odwrocie ulotki, pod warunkiem jednak, że zawsze możliwe będzie jednoznaczne zidentyfikowanie źródła, autora i licencji dla każdego utworu.

Wyszukiwarka Creative Commons oferuje możliwość przeglądania treści na wszystkich licencjach Creative Commons w serwisach Google, YouTube, Wikimedia Commons, Soundcloud, Jamendo i innych – <http://search.creativecommons.org/> – warto z niej skorzystać.

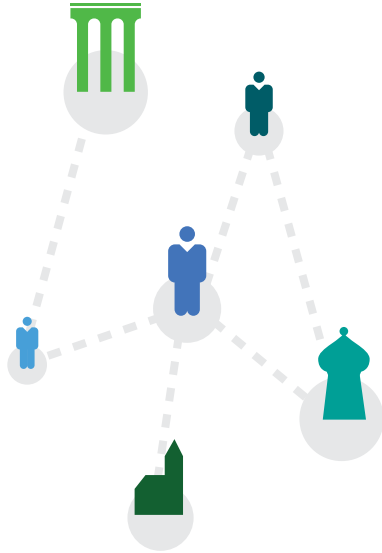
Przykładowe źródła wiedzy:

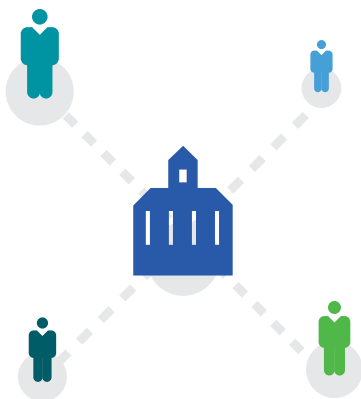
Wikipedia to największa encyklopedia w sieci i zarazem największy otwarty społecznie tworzony projekt zebranie ludzkiej wiedzy. Wikipedia i jej projekty siostrzane działają na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa - Na Tych Samych Warunkach.

<http://pl.wikipedia.org/>

Flickr.com to największy (ponad 800 milionów zdjęć) zasób fotografii w ramach którego znajdziemy prawie 200 milionów prac na licencjach Creative Commons. Flickr pozwala wygodnie przeszukiwać zasoby przez licencje za pomocą strony wyszukiwania zaawansowanego lub specjalnej poświęconej licencjom CC.

www.flickr.com/creativecommons

• 5. Jak dodać nowy zabytek do bazy - konieczne informacje krok po kroku

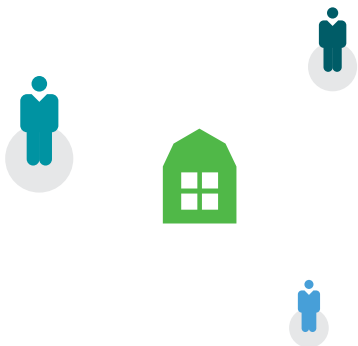
Prezentacja:

- a) rejestracja – logowanie;
- b) jak redagować opisy – podstawowe informacje o zabytku, ciekawostki, legendy, anegdoty, ważne wydarzenia;
- c) jak dodawać daty;
- d) jak dodawać zdjęcia, by były użyteczne dla innych;
- e) jak umiejscowić zabytek na mapie - geolokalizacja;
- f) jak dodawać tagi i kategorie - porządki;
- g) jak zgłaszać alert.

• 6. Ćwiczenie praktyczne – wybór zabytku

- Mój ulubiony zabytek,
- zabytek najbliższy od mojego miejsca zamieszkania,
- przeglądanie katalogu,
- uzupełnianie profilu zabytku,
- dodawanie fotografii do konkretnego zabytku.

- 7. Otwarte Zabytki nie tylko wirtualnie – pomysły na spacer, spotkania, wycieczki, warsztaty
- 8. Podsumowanie, czas na pytania i wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości.

OTWARTOŚĆ

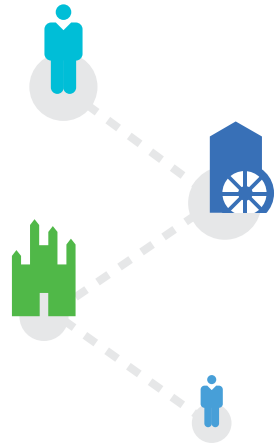
• Co to znaczy, że zabytki są otwarte?

W uproszczeniu oznacza to, że każdy może swobodnie i bez ograniczeń korzystać z treści zawartych na ich temat, na przykład kopiować je, modyfikować, prezentować publicznie i dzielić się nimi z innymi.

Korzystając z cudzych utworów (tekstów, zdjęć itp.) często zastanawiamy się, czy i na jakich zasadach wolno nam skorzystać z dorobku poprzedników. Oto nasze krótkie wyjaśnienie: na świecie powszechnie obowiązującym systemem ochrony praw twórców jest prawo autorskie. W Polsce regulowane jest ustawą o prawie autorskim i prawach pokrewnych z 4 lutego 1994 roku. Autorskie prawa majątkowe trwają przez cały czas życia twórcy i 70 lat po jego śmierci.

Zgodnie z prawem utworem może rozporządzać tylko jego twórca. Może on przekazać swoje prawa innej osobie (np. pracodawcy czy producentowi). Istnieją też wyspecjalizowane podmioty upoważnione do reprezentowania twórców (agenci lub organizacje zbiorowego zarządzania prawami autorskimi). Twórca lub inny uprawniony może żądać wynagrodzenia w zamian za udzielenie zgody na korzystanie z jego utworów lub z niego zrezygnować.

Jeśli bardzo zależy nam na wykorzystaniu cudzego utworu można po prostu nabyć prawa autorskie od twórcy lub poczekać, aż one wygasną i utwór przejdzie do domeny publicznej. Utwory z domeny publicznej można wykorzystywać bez pytania kogokolwiek o zgodę. Trzeba jednak pamiętać, żeby oznaczać je zawsze nazwiskiem autora.

• Licencje Creative Commons

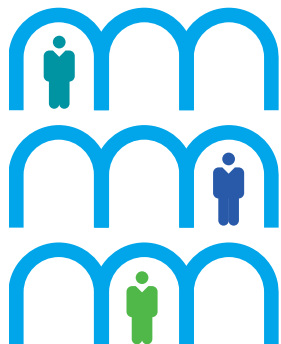

Prawo autorskie jest na tyle restrykcyjne, że w znacznym stopniu ogranicza wykorzystanie twórczości przez innych użytkowników. W odniesieniu do przestrzeni cyfrowej, zapisy ustawy o prawie autorskim nie uwzględniają nowych mechanizmów publikacji, komunikacji i korzystania z twórczości innych.

Ograniczenia te stały się punktem wyjścia do stworzenia alternatywnych systemów licencjonowania, które są znacznie bardziej liberalne dla odbiorców (użytkowników) zasobów cyfrowych. Aby ułatwić autorom dzielenie się, a użytkownikom korzystanie z czyjejś pracy, wymyślono specjalne narzędzie – są to tzw. otwarte i wolne licencje. Najpopularniejsze spośród nich to licencje Creative Commons.

Pomagają one w zarządzaniu przez twórcę prawami autorskimi do jego utworów i wspierają wolną kulturę: tworzenie i wymianę utworów traktowanych jako dobro wspólne.

Podstawowym narzędziem Creative Commons są licencje prawne pozwalające zastąpić tradycyjny model „Wszystkie prawa zastrzeżone” zasadą „Pewne prawa zastrzeżone” – przy jednoczesnym poszanowaniu zasad prawa autorskiego. Licencje Creative Commons oferują różnorodny zestaw warunków licencyjnych – swobód i ograniczeń. Dzięki temu autor może samodzielnie określić zasady, na których chce dzielić się swoją twórczością z innymi.

• Co to są licencje CC?

Licencje Creative Commons ułatwiają dzielenie się twórczością i nie wymagają całkowitego zrzeczenia się praw autorskich. Autor ma do wyboru cztery różne warunki udostępnienia swojego utworu, które łączą się w sześć różnych licencji.

• Czy z utworem rozpowszechnianym na licencji CC można robić wszystko?

Licencja zezwala tylko na takie czynności, jakie wymienione są w punkcie „uprawnienia”, inne dla każdej licencji. Wszystkie inne czynności są naruszeniem prawa autorskiego.

• Podanie źródeł

Bardzo ważne jest, aby wykorzystując legalne zasoby z domeny publicznej lub publikowane na licencji Creative Commons. Zawsze należy dokładnie wskazać źródło takiego materiału i jego adres bibliograficzny lub internetowy (URL). Podajemy też nazwę licencji, na której utwór został nam udostępniony.

• Prawo do ochrony wizerunku

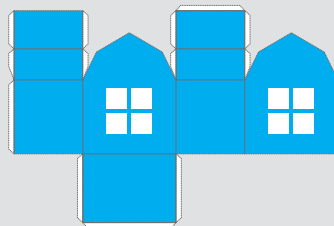
Tworząc film należy również pamiętać o prawie każdego do ochrony wizerunku. Oznacza ono, że nie wolno wykorzystać i rozpowszechniać bez jasnej zgody danej osoby jej charakterystycznych cech zewnętrznych:

1. obraz fizycznego konkretnej osoby,
2. głosu (tzw. wizerunek dźwięczny),
3. wszelkich innych elementów umożliwiających zidentyfikowanie określonej jednostki jako konkretnej osoby fizycznej, m. in. zdjęcia podpisanego nazwiskiem, pseudonimu artystycznego, charakterystycznej fryzury itp.

Wyjątkiem są osoby stanowiące szczegół większej całości, uwiecznione w trakcie zgromadzeń, na tle krajobrazu oraz podczas imprez publicznych. Jeśli ich obraz nie jest zindywidualizowany, nie mogą one dochodzić swoich praw do ochrony wizerunku.

Pobierz domki-zabytki do składania

KONTAKT

www.otwartzabytki.pl

Koordynatorki projektu:

Kasia Sawko, ksawko@centrumcyfrowe.pl

Katarzyna Werner, kwerner@centrumcyfrowe.pl

Jeśli masz jakieś pytania dotyczące „Otwartych zabytków”, napisz do nas na

kontakt-oz@centrumcyfrowe.pl

CENTRUM
CYFROWE

projekt: **polska**[®]

Projekt realizowany przez:

Centrum Cyfrowe Projekt: Polska

ul. Andersa 29

00-159 Warszawa

telefon: +48 22 243 93 06

www.centrumcyfrowe.pl

**Ministerstwo Pracy
i Polityki Społecznej**

Projekt finansowany jest przy wsparciu Rządowego Programu na rzecz Aktywności Osób Starszych na lata 2012-2013 Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej.

Publikację udostępniamy na licencji Creative Commons Uznanie autorstwa – Na tych samych warunkach, co oznacza, że można ją swobodnie kopiować, modyfikować, dystrybuować i prezentować publicznie.